

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Družina narodov

Od ustanovitve združenih nardo-
v v ameriškem mestu Filadelfiji
spremlja rast te svetovne organi-
zacije več pomembnih obležij. Clo-
vetstvo v palači na East Riveru ne
lice odgovora samo na številne
mednarodne krize, temveč vidi v
ljudski teži poslopja, kjer je zbra-
nih čez sto narodov sveta, del svoje
vesti in težnje. Od vsega začetka
je bila naloga Združenih narodov
da zbližuje narode, ustvarja odnose
med državami, ki so podobni dob-
rim sosedom in preprečuje zaostrit-
ve, ki bi lahko pripeljele do vojnih
zapletov.

Nasilje v vojno je nasprotje miru.
Mir zahteva ogrožajo na obeh
koncih sveta. Seveda je vzrokov
dovolj, da miru nihče ne napada
frontalno. Frontalni napad na mir
je ovrgra še zadnja vojna. Zato je
v zadnjih letih več bočin in krilnih
napadov na mir in predosem ob-
koljevanja. Če je nasprotje miru
vojna in nasilje, potem razlogi za
ogrožanje miru niso mrtvi kot v
preteklosti. Zakaj je prepogosto
države merijo svoj ugled po divi-
zijah in četadah. Ljudje so se nava-
dili, da se bojujejo rokavice, v ka-
teri je močna in izurjena dlan. To
urejanje vojaških dlanj pa ne more
preko očita, da je s porastom
števil dlanj, ki so izurjene za
nadarce, nevarnost splošnega pretepa
večja.

Združeni narodi so neka imbo-
lična plamenica ljudskih teženj za
enotnostjo in mirnim življenjem
pod streho svetovne skupnosti nar-
odov. Cui, ki razjedajo to steblo,
so številni in največkrat odgovorni
ljudje ne razumejo preproste res-
nice, da je z razkrojem pogojen
tudi njihov propad. Skrajnosti se
po izkušnjah vedno obrnejo same
proti sebi. Veliko pa je narodov, ki
gradijo svet na povsem drugih na-
račajih vrednotah. Njim ne gre v
račun, da rušijo tisto, kar je bilo
stvarjeno za koristi človeštva in ni-
mu v prid. Jugoslovani imamo do-
toli razlogov, da povemo, da je
dostojen del bremena, ki zadene
urejanje svetovne skupnosti nar-
odov, padel na naša ramena.

Z. Tomažič

Zastarela miselnost močno ovira uveljavljanje novega načina razdeljevanja dohodka

Kranj, 21. oktobra — Delitev čistega in osebnega dohodka je
treba vsklajevati s težnjami decentralizacije samoupravljanja. —
Kolektivi morajo najti lastno pot brez zunanjih receptov. — Šab-
lonsko ustanavljanje ekonomskih enot zaradi "linije" je lahko škod-
ljivo. — Delavci z zavestjo družbenih meril pravilno obsojajo posa-
mezne negativne pojave. — Razbijati je treba mezno miselnost,
ki ovira uveljavljanje novih meril nagrajevanja po delu. — Med
vodilnim osebjem je velik interes za izmenjavo izkušenj in uveljav-
ljanja smernic o delitvi čistega in osebnega dohodka v naših
podjetjih.

Delo službe za zaposlovanje v kranjskem okraju

Izmenjava izkušenj

KRITIKA DELA, KI JE ZGRÉŠILO NAMEN

V preteklem tednu se je sestal
strokovni kolegij občinskih zavod-
ov za zaposlovanje delavcev z
območja našega kraja. Direktorji
zavodov so na kolegiju govorili
o programu izobraževanja uslu-
žbenec zavodov in kritično ocenili
metodologijo dela zaposlovanja
mladih ljudi v podjetjih.

Ko je bil ob začetku letošnjega
leta likvidiran okrajni Zavod za
posredovanje dela, je bilo na ob-
močju okraja ustanovljenih 5 ob-
činskih zavodov za zaposlovanje
delavcev. Obenem so se direktorji
zavodov sporazumeli, da se bodo
po potrebi sestajali na strokov-
nem kolegiju, kjer bodo koor-
dinirali delo posameznih zavodov.
Zaradi enotnosti politike zaposlo-
vanja je nujno potrebno, da pri-
haja do rednih izmenjav izkušenj
in do medsebojne pomoči. Kolegij
poskrbi tudi za občasne sestanke
z gospodarskimi organizacijami,
ki zaposlujejo večje število de-
lavcev.

Na zadnjem kolegiju so obširno
govorili o nepravilni metodologiji
dela pri zaposlovanju mladih lju-
di v podjetjih. Pri nas se je v
zadnjih letih močno razširila
praksa, da si učenci višjih razre-
dov osnovne šole in dijaki sred-
njih šol med počitnicami poiščejo
delo v eni izmed gospodarskih

organizacij. Takša praksa bi imela
lahko le dobre posledice, saj se
mladi ljudje najraje odločajo za
delo tam, kjer bi se po končanem
šolanju radi zaposlili. Spoznava-
nje z delom se pred zaposlitvijo
pa je brez dvoma koristno. Ven-
dar je v praksi velikokrat učinek
prav nasproten — zaželenemu.
«Praktikantje» največkrat dobijo
v podjetju najhujše delo, ki ga si-
cer nihče ne želi opravljati. Tako
je eden izmed članov kolegija po-
vedal tale primer: učenec je ču-
til veliko veselje za poklic mehani-
ka. V podjetju se je zaposlil v
ustreznem podjetju, pa je ekora-
ves čas svoje zaposlitve premeta-
val premog. Razumljivo je, da ga
je njegovo navdušenje moralo mi-
niti. Nepravilnosti se dogajajo tu-
di ob tem, ker «praktikantje»
včasih nimajo dobro razporejen-
ga dela in jim tako ostaja čas za
razne neumnostne igre. Te ugot-
ovitve veljajo predvsem za organi-
zacijo dela pri čistjenju železni-
ških prog.

Zaradi teh nepravilnosti so na
kolegiju sklenili, da se bodo o
možnosti za odpravo teh proble-
mov pogovorili z gospodarskimi
organizacijami, obenem pa bodo
v letnih poročilih seznanili z ne-
pravilnostmi vse potrebne foru-
me. — M. Šošić

Taki in podobni so zaključki
živahnega posvetovanja, ki je bi-
lo včeraj v Klubu gospodarstve-
nikov v Kranju. Udeleženci so
napolnili dvorano do zadnjega
kotička. Prišli so predstavniki
samoupravnih organov, direktorji
in računovodje iz vseh krajev
Gorenjske. Vsi so želeli, da bi
na tem posvetovanju dobili iz-
kušnje in napotila ter tako laže
reševali te probleme v svojih
kolektivih. To zlasti sedaj, ko so
v teku izdelave pravilnikov o de-
litvi čistega dohodka in pravilni-
kov o delitvi osebnega dohodka.
Ceprav je posvetovanje pokazalo
precejšnje odklone, pozitivne in
negativne pojave okrog tega, so
bili nekateri udeleženci prav go-
tovo razočarani, ker so verjetno
pričakovali več.

Skupno je o teh problemih go-
vorilo 10 udeležencev vključujoč
tudi goste iz Ljubljane. Največ
se jih je javilo iz tovarne Peko
v Trzinu (trije), zatem iz Železar-
ne Jesenice itd.

Kar bode v oči

Delavci povsod pozdravljajo na-
grajevanje po delu. To je povedal
udeleženec iz tovarne Elan v Be-
gunjah, prav tako udeleženec iz
jeseniške Železarne in drugi. Se-
veda pa so delavci zelo občutljivi
tudi za posamezne negativne po-
jave, zlasti za pretirane razlike
med ljudmi v kolektivih. O tem
je govoril tudi Miran Košmelj in
povedal kot primer podjetje, kjer
je povprečni delavec presegel
norme za 40 odstotkov. Pri tako
imenovanem gibljivem delu pre-
jemkov je ta delavec ob koncu
projekta 5000 dinarjev. Vodilna oseba
pa je v tistem mesecu prejela
skupno 400.000 dinarjev! To je
vsekakor stvar, ki bode v oči de-
lavcev. Toda danes nimamo proti
temu predpisov, zato pa je treba
zdravih meril in odnosov v samih
kolektivih.

Nekateri so govorili tudi o de-
centralizaciji samoupravljanja in
o uveljavljanju ekonomskih enot.
Udeleženec iz jeseniške Železarne
je menil, da je treba pri vsem
tem več govoriti o ustvarjanju
dohodka in šele potem o delitvi.
Ugotavljali so, da se v posamez-
nih primerih ekonomske enote
«ne obnesejo», in sicer zato, ker
so jih na vrat na nos ustanovili
administrativno, brez ko so slišali
o tem, da bi tako bilo na liniji.
Tako šablonsko uveljavljanje no-
vih smernic v gospodarstvu pa
lahko škoduje.

O najnižji «plači»

Na posvetovanju so nekateri tu-
di govorili o tem, da bi bilo treba
določiti neki minimalni osebni
dohodek. To vprašanje je bilo
menda že v razpravi v nekaterih
občinah. Skupno stališče je bilo,
da tudi za spodnje in za zgornje
prejemke ne smemo postaviti
meje. Treba je le zagotoviti mož-
nost zaslužka. Če pa ob ugodnih
pogojih posameznik prejme ob
koncu meseca samo 15.000 ali pa
celo 8.000 dinarjev, se zato ne ka-
že vznemirjati. Neki pregled je
namreč že pokazal, da so s takimi
nižkimi «dokazanimi» prejemki
samo tisti, ki imajo boljše po-
stranske zaslužke, ki so si sprosili
polovično zaposlitev in podobno.

Udeleženci posvetovanja so tu-
di izrazili željo, da bi lahko več-
krat izmenjavali izkušnje, da bi
tako laže našli najboljše rešitve
v okviru potreb in pogojev.

K. Makuc

OBRAZI IN POJAVI

Veliko je malo, malo veliko

O tem, kako so ljudje včasih z
malim zadovoljni in obratno, o
tem mi je ondan pravil prijatelj,
ki se v izvoljenem družbenem
organi mora ubadati s takimi
pojavi.

Tovariš K. si je v povojnem
času pridobil visoko kvalifikacijo.
Ob upokojitvi je dobil 27. na

Od časa do časa si je treba vzeti čas za pomenek o tekočih zadevah

Obč. odbor ZROP Tržič pripravlja zbornik za dan JLA

Tržič (B. F.) — Medtem ko Obč.
ZROP že pripravlja skioptične
diapozitive s 100 km pohoda Ko-
krškega odreda na osrednjo pro-
slavo ob 20-letnici vstaje na Po-
ljah za potrebe šol in drugih
ustanov, je začel tudi s pripra-
vami posebnega zbornika, ki naj
bi ga izdali ob letošnjem 22. de-
cembru — Dnevu JLA. Za zbor-
nik bo moral napisati vsak član
organizacije ZROP z območja
tržiške komune po en prispevek,
ne glede na temo. Gre pa zato,
da bo vsak napisal doživljaj, ki
se ga najraje spominja, pa naj
bi bo iz NOB ali pa iz katerega-

koli drugega področja. Obč.
ZROP ima namen s tem odkriti
nove ljudi, ki imajo veselje in
smisel za pisanje in bi potem
omogočili tudi nadaljnje ustvar-
janje na tem področju. Z zbor-
niki bo Obč. ZROP ob Dnevu JLA
obdaril enote JLA v bližnjih ka-
ravljah, garnizon Kranj in garni-
zon Križ. Lahko pričakujemo,
da bo v zborniku zbrano takšno
gradivo, ki bo lahko koristilo raz-
nim šolam, družbenim in drugim
organizacijam. Zato bo Obč.
ZROP Tržič zbornik založil v to-
likšnem številu, da lažo lah-
ko kupili vsi zainteresirani.

Posvet sekretarjev občinskih komitejev

Radovljica (M. S.) — Posvet se-
kretarjev občinskih komitejev ZK
z območja kranjskega okraja je
bil tokrat v Radovljici. Udeleženci
so govorili o ideološki vzgoji
članov v osnovnih organizacijah
in o problemih delitve dohodka
v gospodarskih organizacijah.

Ugotovili so, da sestava pravil-
nikov o delitvi čistega dohodka
in osebnih dohodkov ne poteka
tako kot bi morala. Priprave bo
zato treba pospešiti. Tu seveda
ni misljena hitra priprava
niti osebnih dohodkov niti m-
nju potrebnih pravilnikov; doseči
bi morali to, da bi bile te pripra-
ve intenzivne in stalne. V izde-
lanih osnutkih pravilnikov in
redkih pravilnikih, ki so že v
redki, je dano premalo možnosti,
da bi delavci res lahko razumeli,

kakšen je delež posameznika pri
ustvarjanju dohodka. Zato obsto-
ja tudi bojazen, da posamezni
člani kolektiva ne bodo material-
no zainteresirani za to, da bi se
poglobljali v gospodarjenje go-
spodarske organizacije.

Priprave za sestavo pravilni-
kov karakterizira tudi to, da po-
svečajo ekora povsod največ po-
pozornosti tehnološki obdelavi,
medtem ko zanemarijo družbe-
ni pomen notranje ureditve od-
nosov v kolektivih. Sekretarji
občinskih komitejev so med dru-
gim govorili tudi o tem, da je
brez vsakega pomena formalno
ustanavljanje ekonomskih enot
in volitev obratnih delavskih sve-
tov, če ti za delo ne dobijo potreb-
ne osnove in potem nimajo kaj
delati.

Zimski turizem pred izpitom

BOLJ PRIPRAVLJENI KOT ZADNJA LETA

Dragocene izkušnje, ki so jih
naši gostinski in turistični delav-
ci nabrali v zadnjih letih, se od-
ločno odražajo v pripravah na le-
tošnje zimsko turistično sezono.
Podoba je, da se hočejo za vsako
ceno izogniti najbolj grobim ne-
všečnostim, ki so doslej zvesto
spremljale naš turizem. To je še
zlasti težko pri organizaciji zim-
skega turizma, saj je ta s svojimi
specifičnostmi lastnostmi neprimer-
no bolj zamaotan kot letni turi-
zem. Turistične in gostinske or-
ganizacije se srečujejo hkrati z
najzahtevnejšim vprašanjem, kako
ochraniti turistični promet v
zimskih mesecih v krajih, ki so
primerni za letni turizem, nima-
jo pa najboljših pogojev za raz-

voj zimskega turizma.

Zdaj pa si na kratko ogledno
ukrepe, ki ne bodo koristili zgolj
zimski sezoni, temveč jih lahko
obravnavamo hkrati tudi kot pri-
pravo na letno turistično sezono.
Semkaj sodijo zlasti cene, ki so
letos sprožile na turističnem trgu
pravo zmedo. — Do 31. decembra
bodo veljale še stare cene gostin-
skih storitev, ki pa so bolj ali
manj popravljene, zato pa tudi
dostopnejše. Od 1. januarja da-
lje bodo zaračunavali gostinske
storitve po novih zmernih cenah.
Da bi lahko informirali inozem-
sko in domače tržišče, so posa-
mezna gostinska podjetja dala
natisniti posebne cenike, razen
tega pa je izšel tudi skupni ce-
nik. Ta cenik je še posebno za-

nimiv, saj ima najrazličnejše ce-
ne: za kempiranje, turistično tak-
so, za prevoze na žičnicah, dalje
cene za pouk v smučarskih šolah,
cene za vikend itd.

Ker je od dobre propagande
precej odvisen tudi uspeh turi-
stičnega prometa, so gostinski
delavci sklenili obiskati inozem-
ska tržišča. Obiskali bodo Fran-
cijo, Anglijo, Švico, Belgijo, Ita-
lijo, Avstrijo, Holandijo in Nem-
čijo, torej države, od koder si
obetamo največji obisk.

Turistično društvo Bled je za
svoj bazen sklenilo obdelati pred-
vala v letni in zimski turistični
sezoni. Osnovali bodo 4 centre:
Kranj za Skofjo Loko, Poljansko
in Selško dolino, Bled za blejski
bazen s Pokljuko in Radovljico,
Bohinj za bohinjski bazen in
Kranjska gora za zgornjesavsko
dolino. Ta poverjenstva bodo
začela s delom 1. decembra letos.
Hkrati pa bo v dnevniku Delo
odprta posebna rubrika, ki bo
objavljala vse turistične infor-
macije, ki jih bodo pošiljali pover-
jenstva iz omenjenih gorenjskih
turističnih centrov. Tako bodo
turisti ob vsakem času obveščeni
o prostih prenočitvenih kapacite-
tah, o cenah, o vremenskih raz-
merah, o cenah žičnic, prevozih,
izletih itd. Ta poverjenstva ne
bodo osnovana zgolj na Gorenj-
skem, temveč bodo delovala po
vseh Sloveniji.

In še ena dolej popolnoma no-
va oblika informativne službe.
Ta bo v okviru poštne informac-
ije 08. Tudi ta bo opravljala po-
dobno funkcijo kot turistična ru-
brika v Delu.

Spričo vseh novosti in vzornih
priprav na prihodnjo turistično
sezono, se lahko naadejamo dobrih
uspehov. — S. Skufca

Konferenca LMS v Iskri

Kranj, 22. oktobra (M. Z.) — Do-
poldne je bila v dvorani delav-
skega samoupravljanja v Iskri
redna letna konferenca tovarni-
skega komiteja LMS v Iskri. Med
številnimi delegati iz osnovnih
organizacij so se konference ude-
ležili tudi predsednik OK LMS
Kranj Nace Pavlin, član predsed-

stva CK LMS Jože Steh, predsed-
nik Obč. LMS Kranj Ciril Globoč-
nik, predstavniki tovarniških ko-
mitejev LMS iz skoraj vse Slove-
nije in drugi. V obširni razpravi
so mladinci iz Iskre, kot tudi gost-
je govorili o vrsti najrazličnejših
problemov iz našega družbenega
življenja.

Ker ni okvirnih urbanističnih načrtov, SE ZAVLAČUJE STANOVANJSKA IN DRUŽBENA GRADNJA

V tovarni Telstilindus v Kranju
imajo že izdelane načrte za gra-
dajo velikega samskega doma.
Hkrati so za to gradnjo že za-
gotovili tudi sredstva in mnogi
delavci, ki upajo s tem priti pod
streho, so že dokaj nestrpni. Ven-
dar so vse te priprave običale,
ker občinski organi ne vedo, kje
naj bi določili prostor za gradnjo
tega objekta, kajti Kranj, kot
malone vsi naši kraji še nima
perspektivnega urbanističnega na-
črta. Podobne težave imajo na
Jesenicah, saj še danes ne vedo,

kje naj bi bil v perspektivi nji-
hov center mesta.

O tem so v sredo govorili na
seji predsedstva Okrajnega sin-
dikalnega sveta v Kranju. Ugot-
ovili so, da se zaradi tega mar-
sikke zavlačuje stanovanjska in
družbena gradnja. Zavodil pa, ki
bi izdelali take načrte, so ziveti
z delom za več let vnaprej. Sprič-
o takega stanja so se v Radov-
ljici že odločili, da bodo ustano-
vili svoj zavod za urbanizacijo,
ki naj bi pospešil izdelavo urba-
niističnega načrta za njihovo ob-
močje. — K. M.

so ji povišali pokojnino. Imela je
nekaj čez osem tisočakov. Po
novih navodilih pa so ji, tako
kot vsem, povišali na preko
10.000 dinarjev. Na vso moč se
je zabavljala, češ da je nekako
že prej šlo, da je pač vajena
skromno živeti, da kaj malega še
dela in da jo je ta povišana po-
kojnina zelo prijetno iznenadila.
»Pravo na država pomagaj«, ko vidim,
kako mi država pomaga, je de-
jala in gledala, komu bi se osebn-
zabavljala in izrazila svoje zado-
voljstvo.

Res, pokojnine niso socialna
pomoč. V tej obliki naj bi vsakdo
kolikor je tej skupnosti prispeval,
prejemal od skupnosti toliko,
ko je bil mlad in zdrav. Toda za-
beteve so mnogokrat tako čudne,
da jih ni moč vslediti z morali-
nimi kodeksi.

20 LET LJUDSKE REVOLUCIJE

SLAVJE V ZIREH

Po večdnevem boju in hudem pritisku partizanskih enot na nemško postojanko v Zireh so se Nemci 23. oktobra 1943 umaknili iz tega kraja. Ker so se zelo bali partizanskih besed so vzeli s seboj precej domačinov in razglasili, da bodo za vsakega padlega Nemca streljali 100 domačinov in za vsakega ranjenega Nemca 50 domačinov.

Naslednjega jutra je v Ziri vkorakala partizanska vojska. Prebivalstvo je sprejelo osvoboditelje z navdušenjem in jim priredilo veliko slavlje. Takrat je bil postavljen tudi prvi krajevni odbor tega kraja. Predsednik odbora je bil Maks Oblak. Prvo nedeljo v svobodi, to je 31. oktobra, so v tamkajšnjem prosvetnem domu priredili velik partizanski miting, ki se ga je udeležilo prebivalstvo iz vse okolice. Med izvajalci programa je bil tudi Blaž Ostrovrhar-Oto Vrhunc, ki je recitiral in zelo navdušil navzoče.

Osvoboditev Zirov, 23. oktobra, praznujejo v Zireh kot njihov tradicionalni praznik.

Nastudirati nameravajo opero

JESENICE (U.) — Gledališče »Tone Cufar« na Jesenicah se je odločilo, da bo nastudiralo v letošnji sezoni tudi opero. Pripravi bodo Gobčevo ljudsko opero »Tremarski dukat«, ki jo je že pred leti napisal kot opereto, v zadnjem času pa jo je priredil v opero. Pri izvedbi bodo sodelovali: orkester jeseniške glasbene šole, komorni zbor jeseniške gimnazije in domači solisti in igralci.

Predavanje o metalurgiji v ZDA

JESENICE (U.) — Tehnični direktor Železarne, Bogo Homovec, ki se je nedavno vrnil s potovanja po ZDA, je imel pretekli četrtek zvečer v zgornji dvorani Kazine na Jesenicah predavanje o metalurgiji v ZDA.

IZLET V DOBOVO

Pod vplivom komunistov in zaključkov ustanovnega kongresa KP Slovenije v aprilu 1937. leta je Ljudska fronta zelo razgibala svojo dejavnost. Tako je bilo tisto leto tudi vrsto velikih zborovanj v obliki taborov: na Ježici pri Ljubljani, na Starem gradu nad Zalogom, nad Ihanom in drugod. Policija je zamašala skušala preprečiti te manifestacije. Zadnje zborovanje tistega leta je bilo na Dobovem pri Brezicah, kamor so organizirali izlet iz vse Slovenije. Orožništvo je tam uporabilo celo orožje. Kljub temu se udeleženci niso pustili razgnati.

KONGRES ZVEZE SINDIKATOV

Pred trinajstimi leti — 24. oktobra 1948 — je bil v Beogradu I. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Kongres je nakazal delavskemu razredu nove naloge.

Ljudje in dogodki

Nekateri menijo, da Mendere-sove besede pod visilicami niso resnične in so se jih izmislili ljudje, ki bi vsaj po smrti želeli iz turškega diktatorja napraviti legendarno osebnost. Ko mu je rabelj zategnil zanko okoli vratu, je napravil potezo, kot da bi to opravilo najbolje opravil sam. Rabilu je tik pred smrtjo izjavil: »Žal mi je, da imam zvezane roke, ker bi se drugače sam obesil«.

Dobro mesec po usmrtni glavnih krivcev za težke politične napake, ki so pripeljale do hudih posledic na vseh področjih gospodarskega in političnega življenja v Turčiji, so bile (preteklo nedeljo) volitve, ki naj bi označile prehod oblasti iz rok vojaškega revolucionarnega odbora v roke vlade, ki je na volitvah dobila zaupanje turških volilcev. Vse kar se je pred volitvami zgodilo na otoku Jaši Adi, dokazuje, da je general Gursel želel z Menderesovimi visilicami opozoriti naslednike na krivice, ki so jih z izrabljanjem državnih položajev povzročili v preteklosti. To je bil zadnji opomin pred uvedbo parlamentarnega sistema po zahod-

nem vzorcu, ki ga je z odločitvijo večine turških volilcev postavila Gurselova ustava. Vojaški z nedeljskimi volitvami zapuščajo svoja mesta v državni upravi in se v prihodnosti nameravajo posvetiti izključno vojaškim stvarim. Oblika, ki jo je dal Gursel lani ob prevzemu oblasti in na začetku turške re-

stranke, ki ji je načeloval Menderes, je imela za zmago na volitvah največ izgledov Republi-kanske stranke, ki ji Menderesov režim ni dal desetletja, da bi prišla na oblast in je tako ves čas ostala glavna opozicijska stranka v turški skupščini. Odločilno prevlado v tej volilni bitki je pomenila pridobitev tur-

da in politična nestabilnost, ker nobena stranka v parlamentu ni dobila zadostnega števila poslanskih mest, ki bi ji omogočali »trdno vlado«. Republikanska stranka je močnejša, kot je bila v preteklosti. Dobila je več glasov in največ mest v parlamentu. To število pa ne pomeni večine, iz katere bi republikanci

Turški volilni golaž

volucije, je s tem pridobila na pomembnosti. Znano je namreč, da je vojska pod Gurselovim vodstvom do dolgo dobo odklanjala prevzem politične oblasti. Pokazalo pa se je v volilnih pripravih, da je bil vojaški revolucionarni odbor najbolj dosleden pri graditvi demokratičnih osnov nove oblasti. Oče turške revolucije general Gursel je ob neki priložnosti dejal, da Menderesu najbolj zameri ker je prisilil vojsko, da se je vmešala v politiko. Nedeljske volitve so dale vojski priložnost, da se iz političnega jarma izvleče v vojašnice.

Na volitvah so sodelovale štiri stranke: dve stare in dve nove. Po prepovedi Demokratske

škega kmeta, zakaj kmečko prebivalstvo še vedno predstavlja 80 odstotkov vseh volilcev v Turčiji. Pridobiti kmeta za naprednejši politični program, za socialne zaostlosti je bilo zelo težko. Nov stranki: Stranka pravice in Stranka nove Turčije (vodi jo sin bivšega diktatorja Menderesa, ki mu je oče v oporo ki svetoval, naj opusti politiko) sta segli po glasovih razpuščenih Demokratske stranke. Na prvi pogled je bilo jasno, da so se stare stranke opredelile za novo, nove stranke pa za stare.

Iz preteklih volilnih glasov lahko sklepamo, da bo za parlamentarno obdobje, ki nastaja v Turčiji značilna precejšnja vla-

halno črpali moč za podporo vlade. Posebno Stranka pravice, ki je dobila največ glasov v senatu, ji bo kot »stranka v senatu« napredila položaj zelo težek. Po splošnih ocenah se vsi strinjajo, da je izhod iz tega dvojca: raspisati nove volitve in doseči ugodnejši delitev poslanskih mest v parlamentu ali pa ustvariti temelje za koalicijsko vladno Republikansko stranko in Stranko pravice. Ker si stojita nasproti dva težka nasprotnika, ki se jima politični pogledi v marsičem križajo, ni mogoče predvidevati, kakšen bo izhod. General Gursel ima sprito tega malo vzorov, da bi bil z volilnim izidom zadovoljen.

Zdravko Tomažič

Avtor »Heroice« o svojem delu

Ni še dolgo tega, kar sta Mestno gledališče v Ljubljani in Slovensko ljudsko gledališče v Celju uprizorila slovensko novitelo »Heroica«. Avtor dela je 27-letni tehnik Vinko Strgar, doma iz Bohinja. Mladi dramatik je zaposlen v tovarni Iskra v Kranju. V majhni sobi v Kajuhovi ulici, kjer stanuje, je v razgovoru povedal nekaj zanimivih stvari, ki

bodo brez dvoma zanimale tudi naše bralce. Takole nekako je potekal najin razgovor:

— Od kdaj ste pisatelj?
— Začel sem pri vojakih leta 1954. Tistikrat sem rad mislil tudi na druge stvari in tako sem se začel ukvarjati s pisanjem.
— Kdaj ste pričeli pisati Heroice?
— Pred dvema letoma in pol,

mislim pa sem nanjo že prej.

— Kaj mislite o ljubljanskem celjski uprizoritvi in kaj o občinstvu?

— Zdi se mi, da sta se obe uprizoritvi precej približali moji zamisli, čeprav bi dal celjski nekaj prednosti. Tudi igralci so upodobili like v obeh hišah s prizadevnostjo. Občinstvo pa je sprejelo predstavo dobro v Celju in v Ljubljani. Ljubljanci so bili bolj neposredni in so zadovoljstvo vidneje izrazili, mislim pa, da je bila temu vzrok struktura občinstva (diplomi, delavci, študentje in tudi premiersko občinstvo), medtem ko so celjski predstavi prisostvovali v največji meri kulturni delavci.

— Kaj menite o kritikah in o očitkih na račun sentimentalnosti?

— Kritike so bile res stroge, vendar če bi danes ponovno pisal isto delo, bi popravil le nekatere detajle v prvem dejanju. Pri delu mi je z navetili pomagal profesor Mirko Mahnič, lektor ljubljanske Dramme. Menda je to privedlo nekatere ljubljanske literate in kritike, da so podvomili v moje avtorstvo. Glede sentimentalnosti pa tole: pri nas je sentimentalnost pridobila nekakšen prizvok negativnosti, s čimer pa se ne strinjam.

— Katere avtorje berete in katere najbolj cenite?

— Priznam moram, da v dramski literaturi nisem doma. Vseč so mi moderni pisatelji, žal pa zelo slabo poznam moderno ameriško dramatiklo. Dobro poznam Cankarja, ki ga tudi najbolj cenim. Ljubim tudi roman in z njim ruske klasike in Hemingwaya.

— Kaj menite o mlajši generaciji slovenskih dramatikov?

— Zdi se mi, da vsi iščejo svoj stil in tematiko, ki bi jo obdelovali. Sem in tja tudi dobro zadanejo bistvo stvari; škoda, da se to ne zgodi pogosteje. Mislim, da je med njimi dosti talentov, ki bodo še napredovali.

— Ali obiskujete tudi gledališče v Ljubljani, ali samo v Kranju?

— V Kranju si ogledam vse predstave, v Ljubljano pa grem, kadar le utegnem.

M. T.

Otvoritev gozdne ceste

Jelendol, 21. oktobra — (B. F.) — Danes opoldne je bila tu otvoritev pomembnega objekta za nadaljnje izkoriščanje velikih zalog lesa v Jelendolu in njegovi okolici. Predsednik DS Gozdnega gospodarstva Kranj, Janko Lombar, je v imenu celotnega kolektiva otvoril cesto, ki je speljana od Jelendola prav v osrčje gozdnih zalog. Ta trenutek je bil za vse člane kolektiva in za tiste, ki so cesto gradili, zelo prijeten, zlasti pa so ga bili veseli gozdna delav-

ci tržiškega obrata, ki so tu zaposleni. V njihovem imenu se je zato vsem, ki so pri gradnji pomagali zahvalil predsednik obratnega DS, Slavko Lombar, ki je med drugim rekel: »Nova cesta nam bo dala boljše pogoje za delo, s čimer bomo lahko našo proizvodnjo povečali, delavcem pa lahko zagotovili boljše osebne dohodke. To je prav gotovo namen vsake nove pridobitve kjer koli.« — Več o tem novem pomembnem objektu bomo pisali v prihodnji številki »Glasa«.

Na žagi v Češnjici v Bohinju imajo letos zaradi pospravljanja gozdomov na Pokljuki vedno velike skladišnice hlodov. Les dovažajo člani KZ, največ pa ga prevzamejo od LIP Bled

Letos nad 25 odstotkov

Tržič (B. F.) — Na območju tržiške občine je letos registriranih 483 motornih vozil, in sicer 265 motornih koles, 176 osebnih avtomobilov, 35 tovornih avtomobilov, 3 specialni motorni vozovi, 2 traktorja in 2 priklopi. Od tega števila je 260 motornih koles

Otroka zažgala kozolec

Do požara je prišlo v petek, 20. oktobra, ob 8.30 uri na Visokem pri Kranju.

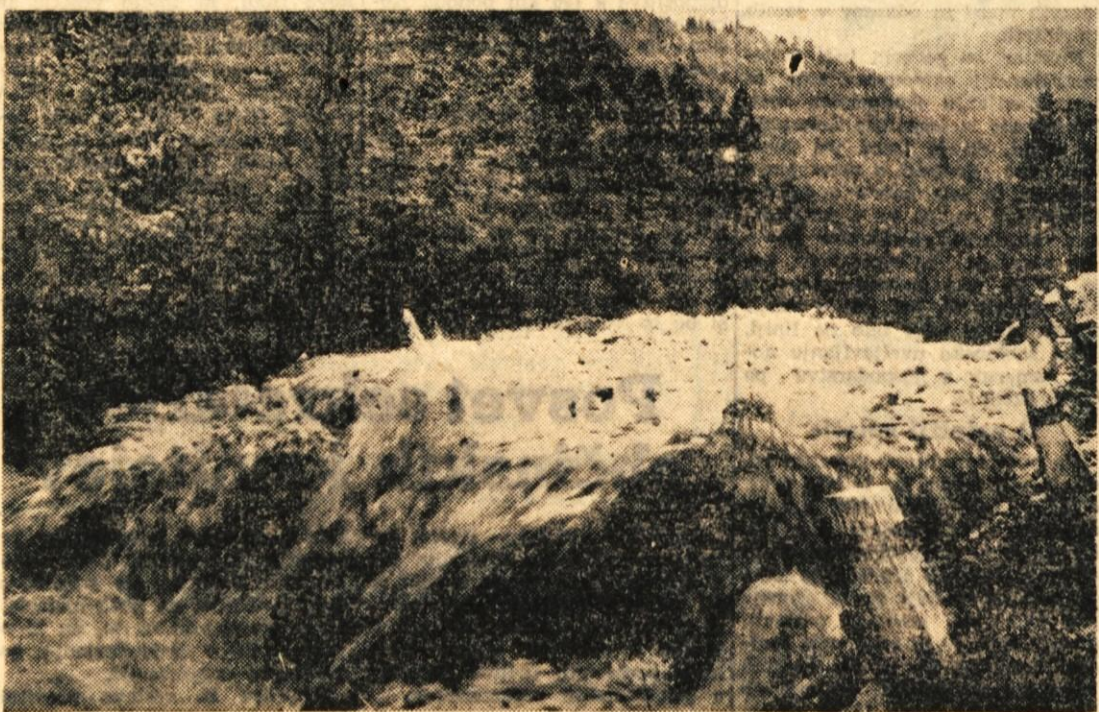
Tistega jutra sta imela 4-letni Zvonko Sal in 5-letna Majda Tomazič nekaj »za bregom«. Domislila sta se privlačne in nevarne igrice. Zakurila bosta ogenj. Odpravila sta se v trgovino in kupila vžigalice. Nato sta se zatekla pod kozolec Pavla Hafnarja, kjer sta kurila slamo. In že je bila nesreča tu. Ognjeni zubli so začeli lizati kozolec. Na srečo pa so ljudje požar pravočasno opazili in ga pogasili. Tako tudi materialna škoda ni posebej visoka; ocenili so jo na 30 tisoč dinarjev.

v zasebni lastnini, 168 osebnih avtomobilov in dva tovornjaka.

Skoraj neverjeten je porast motorizacije. Od skupnega števila registriranih motornih vozil odpade samo na letos nad 25 odst. registracij oziroma 129 novih motornih vozil: 78 motornih koles, 46 osebnih avtomobilov, 3 tovornjaki, 1 specialni voz in en traktor. — Razen tega je še na območju občine 35 osebnih avtomobilov, 19 tovornjakov in 106 motornih koles, ki letos še niso bili registrirani. Zakaj še ne, je več vzrokov: morebitna prodaja, trajanost, ali pa so vozila v takem stanju, da ne dovoljujejo registracije.

O elektrifikaciji železnice

JESENICE (U.) — Elektrotehniško društvo na Jesenicah je organiziralo predložilo sredo na Jesenicah predavanje pod naslovom »Elektrifikacija železnice doma in po svetu«. Predaval je ing. Bojan Pleško iz Podjetja za elektrifikacijo železnice v Ljubljani.

Tudi tržiška Bistrica je ob nedavnem neurju prestopila bregove

Mnenja in kritika

Vzporedno z ostalim ekonomskim razvojem se je v zadnjem času predvsem po zaslugi družbenega sektorja zelo povečala tudi proizvodnja mleka. Kar je bilo pred tremi, štirimi leti le malo verjetno je danes dejstvo; trg je z mlekom že nasičen. Proizvodnja mleka torej stalno narašča in se bo tudi v prihodnje še vedno večala. Pri vsem tem pa po drugi strani ugotavljamo, da potrošnja mleka iz leta v leto pada. Naj nam slednje dokumentira nekaj številki! V letu 1957 je znašala povprečna letna potrošnja mleka na prebivalca v slovenski 171 litrov, v letu 1958 165 litrov, leta 1959 169 litrov in preteklo leto 164 litrov. Iz tega skromnega pregleda je razvidno, da potrošnja mleka res upada, saj se je le v letu 1959 v primerjavi s prejšnjim letom povečala, toda kljub temu ni dosegla potrošnje v letu 1957. Žal nimamo okvirnih podatkov za letošnje leto, vendar nekatere analize in ankete kažejo, da bo letošnja potrošnja mleka na prebivalca v naši republiki

spet nižja. Tudi primerjava z ostalimi državami v svetu glede potrošnje mleka ne govori v našo korist. O tem nam nazorno pričajo podatki Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO). Prav tako nekatere priznani svetovni strokovnjaki prištevajo mleko med tiste

sestavine, s katerimi ugotavljamo življenjsko raven posameznih narodov. Zelo verjetno je nekako v sorodstvu s temi strokovnimi mnenji tudi na Slovenskem dobro poznan rek: da, tam pa se čedita mleko in med.

Ne bi se hoteli na tem mestu še kaj več zadrževati na tem, da potrošnja mleka pada, zakaj zanimivejšje je razpravljanje o tem, zakaj pada. Vzrok je predvsem v tem, da se je cena mleka in mlečnih izdelkov zlasti v zadnjem

času dvignila. Nedvomno pa tiči pri vzrokih še znatno večja. Samo mleko lahko namreč do organizmu prepotrebni kalcij, ki ga z raznimi tabletami ne moremo nadomestiti. Zato bi se morali prej odreči marsikaterim drugim stvarim kakor pa mleku in seveda s tem prehrani. Izkušnje pa nam kažejo ravno obratno. Često-krat se danes namreč odrečemo prehrani v prid različnih tehničnih dosežkov. Pri takih ali podobnih dejanjih ne upoštevamo,

da telo kljub vsemu potrebuje svojo mero in da zato prav gotovo ne bi smelo biti tako naglega preokreta v prehrani. Opustimo razlaganje o nujnosti uživanja mleka, saj nam je vsem znano, da je hranilno in zdravo. Vedno večja proizvodnja mleka in upadajoča potrošnja delata našim mlekarjem strokovnjakom sive lase. Zato je poslovno združenje za mlekarstvo LRS sklicalo pretekli teden širše posvetovanje s predstavniki gospo-

darstvih in drugih organizacij; na posvetovanju so govorili o možnosti povečanja potrošnje mleka in mlečnih izdelkov. Posvetovanje je dokaj dobro uspelo, vendar se je razprava sama zelo verjetno malo preveč vrtela samo okrog potrošnika, manj pa je osvetlila same tržne oziroma ekonomske prijeme. Zato bi bilo bolj pametno poprijeti za predloge, ki vztrajajo na nekaterih preokreth v sami tržni politiki. Vsekakor bo treba izboljšati kvaliteto mleka, nad katero se predvsem v nekaterih krajih še vedno pritožujejo. Tudi izbira mlečnih izdelkov je še dokaj skromna. Potrošnja bi se prav gotovo povečala, če bi izdelovali iz mleka še kaj drugega kot sir in nekatere druge standardne proizvode.

Embalaza mleka in mlečnih izdelkov pri nas je pogljava zase. Glede pakiranja in transportiranja so druge države daleč pred nami. Pri nas namreč sploh ni mogoče dobiti mleka v vrečkah. V zapadnoevropskih državah ni to nobena redkost. Turist lahko kupi 2 del mleka v vrečki, jo odpre, mleko izpije in vrečko odvrže. Vse to pri nas žal ni mogoče. Tudi na samem trgu v širšem smislu besede smo nespretni. Trgov-

ske mreže ne znamo in ne znamo vključiti v sodoben način prekrivanja z mlekom. Ne mislimo, da so te naloge lahke in kar čez noč uresničljive. Toda trgovska mreža in proizvajalci imajo pri tem široke možnosti. Kar pogledajmo, koliko je po naših mlečnih restavracij. Nedvomno bi lahko vse kraje, kjer imajo tovrstnih lokalov preveč, našli na vrsti. A to se ni vse. Proizvajalci in trgovci naj skušajo v akciji za povečanje potrošnje mleka pritegniti šolske kuhinje, obrate družbene prehrane in tudi enote JLA. Tudi gostinski lokalni ne bi smeli biti izjema. Danes je sicer smešno v gostilni zahtevati mleko, toda gostinci bodo morali verjetno prej ali slej popustiti. Če bomo hoteli, da bo naša akcija za povečanje potrošnje mleka uspešna, bo prav gotovo treba dvoje. Nesmiselno je namreč apelirati samo na potrošnike, proizvajalce pa pustiti ob strani. Izvajalce pa pustiti ob strani ne vemo, da bi bila povečana potrošnja mleka tudi družbeno koristna, saj bi bila prav ta akcija učinkovito orodje v boju proti alkoholizmu. Zato je treba ustvariti vse sile — proizvajalce in potrošnike in uspeh prav gotovo ne bo izostal — J. Pivk

Obratno sorazmerno

mali oglasi

prodam

VELIKO IZBIRO VIN NUDI TRGOVINA DELIKATESA, KRANJ

Malih oglasov, ki niso plačani naprej, ne objavljamo. Vsaka beseda velja: predlci žaljivk in besedila po 60 din, ostalo po 30 din. Osmrtnice v okvirju 5 tisoč din, brez okvirja 3 tisoč din. Načelniki imajo popust.

Prodajam ogrado za zidan štedilnik. Pševska 6, Kranj 4191

Prodajam psa, nemškega volčjaka, čistokrvnega, eno leto starega. Dober čuvaj. Zeje 4, Komena 4192

Prodajam nekaj belega semenskega krompirja. Naslov v oglašnem oddelku 4193

Zložljivo otroško stajlico in otroško košarico ugodno prodajam. Naslov v oglašnem oddelku 4194

Ugodno prodajam motorno kolo Galeb 125 cm. Oglasiti se pri "Moda" Kranj. 4195

Ugodno prodajam štiri gume 7,5 x 20 in šest zračnic. Partizanska 28, Kranj. 4196

Prodajam zadržljiv vrt na Zlatem polju. Poizve se Zlato polje 6, Kranj. 4197

Kmetijska zadruga Dovje Mojstrana bo prodala na javni licitaciji 30 plamenskih ovac. Prodaja bo dne 10. oktobra ob 10. uri na Planini pod Golico. Izključna cena je 130 din za kg 4198

kupim

Kupim zabetonirano ploščo za enostanovanjsko hišo v okolici Skofje Loke. Porudbe oddati pod "500.000" 4199

ostalo

"Berso" zamenjam za krompir. Pangeršica 3, Golnik. 4199

Trosobno stanovanje v bloku na Zlatem polju, zamenjam za dvosobnega pri Vodovodni stolpu. Naslov v oglašnem oddelku 4200

Iščem zaposlitev v gostilni ali menzi v dopoldanskem urah. Naslov v oglašnem oddelku 4201

Sončno balkonsko sobo oddam dvem mlajšim moškim osebam. Partizanska 6, Kranj. 4202

Zamenjam trosobno stanovanje, polovico hiše za enakega v okolici Bleda ali Lesc - eventualno tudi prodajam. Mulej Katarina. Podhom 43. 4198

Dvosedelni avto ISETTO prodajam. Motorska registracija. Kocjančič, Krnica, Gorje. 4203

objave

KVALITETNO POPRAVLJANJE GLASBIL

"Stanovanjska skupnost" Mengeš je odprla servis za popravilo glasbil. Popravlja vse vrste strunskih instrumentov, harmonike: klavirske, kromatične in diatonične. Klavirje, pianino in harmonije je popravilja in uglašuje na domu.

Opravlja vsa servisna popravila harmonik, ki so v garancijski dobi tovarne "Melodija" Mengeš.

Vsa popravila izvršujejo strokovnjaki, ki nam jih je odstopila tovarna "Melodija" Mengeš, zato so kvaliteto izvršena.

Prepričajte se in zadovoljni boste.

Naročila sprejemamo vsak dan od 8.-12. ure in v torek, sredo in četrtek od 15.-17. ure, v Mengešu - Kidričeva 30.

Se priporoča stanovanjska skupnost Mengeš - servis za popravilo glasbil.

Za njen 93. rojstni dan nas je za vedno zapustila naša ljubljena mama, babica in prababica

IVANA MIHELICH

Na njeni zadnji poti jo bomo spremili v ponedeljek, dne 23. 10. 1961 ob 16. uri, izpred križišča na kranjsko pokopališče.

Za njo žalujejo vsi njeni

Kranj, dne 22. 10. 1961

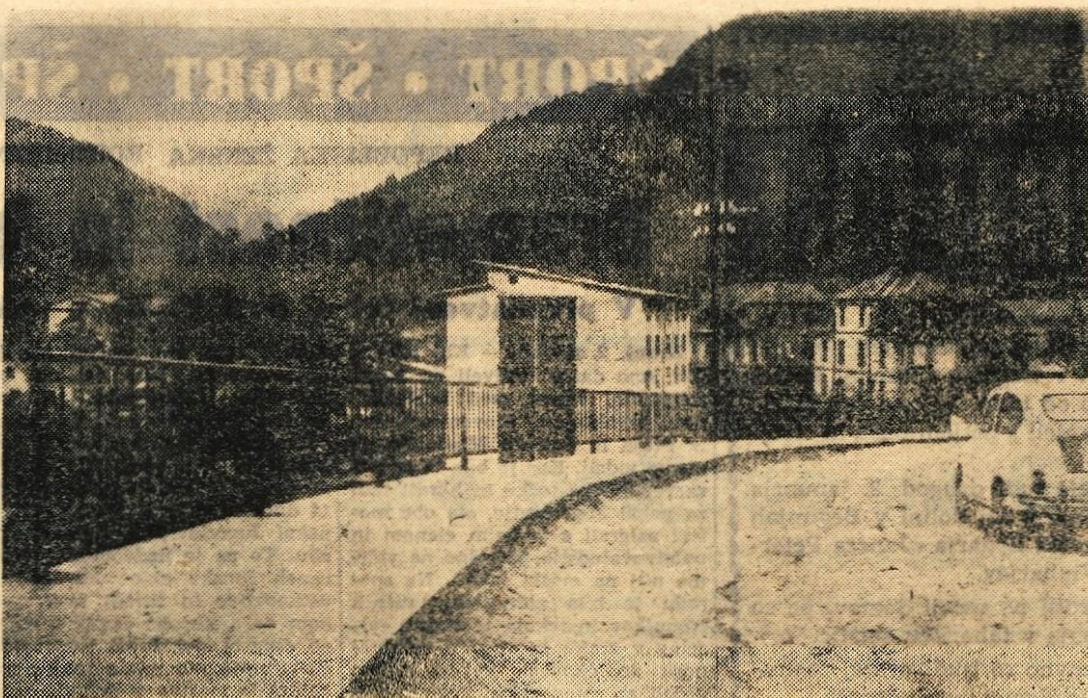
Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil v 82. letu starosti naš ljubljani oče, ded, praded in stric

FRANC KORDEZ

Pogreb draga pokojnika bo v torek, 24. oktobra, v Selihi.

Zalujoci: sinova, hčerka z družinama

Jamnik, 22. oktobra 1961

Dostop v naselje Ravne v Tržiču je bil že nekaj let kamen spotike. V zadnjem času pa urejajo novo cesto, ki bo te dni dograjena

Živobarvne preproge pred hišami

ŠE JE ČAS ZA SAJENJE TULIPANOV IN DRUGIH SPOMLADNIH ČEBULNIC

Končno so prispel težko pričakovane čebulice originalnih holandskih tulip, narcis, zafranov in drugih spomladanskih cvetic. Člani kranjskega hortikulturnega društva iz dolgoletnih izkušenj dobro vedo, da so najlepše sorte takoj razprodane, zato smo jih zanje naročili skupno pri Seminarski v Ljubljani. Tako bo v naših vrtovih začetelo spomladstino stotine novih holandskih čebulnic, ki so znane po vsem svetu. Pohitite z nakupom še vil Da pa vas ne bodo čebulice razočarale in vam ne bo žal denarja, ki ga boste izdali zanje, približujemo nekaj navodil o sajenju in uporabi spomladanskih čebulnic v vrtu:

Holandske čebulnice so rasle v najboljših pogojih, zato posebno visoko kultivirani tulipani, narcise in hiacinte v slabi zemlji rade odpovejo. Sadimo jih le na sončno mesto v vrtu, v dobro prerahljano in s kompostom izboljšano zemljo. Spomladanske čebulnice so po naravi stepele rastline, zato poleti zaradi redne sušne dobe nadzemni deli odmro. Vso hrano zberejo v čebulicah. S skoraj suho čebulico preživijo to kritično dobo. Zato je priporočljivo, da posebno v težjih tleh ob sajenju primesamo zemlji ali nasujemo pod čebulico nekaj drobnega peska ali mivke. S tem preprečimo zastajanje vode v tleh in gnitje čebulic. Brez škode ostanejo čebulice vse leto v zemlji. Izkopavanje tulip poleti ni več v navadi. Vse čebulnice sadimo vsaj 12 cm globoko. S tem preprečimo poleganje ob močnem vetru, nad čebulicami pa poleti lahko gojimo druge cvetice brez bojazni, da bi pri okopavanju poškodovali spomladanske čebulice.

Ob sajenju pa si moramo živo predočiti tudi učinek, ki ga želimo s cveticami doseči. Barvitost v vrtu povečamo, če zasadimo sku-

paj vsaj 5 čebulic iste sorte. Družimo pa cvetice tudi po barvah. Tulipane lahko sadimo v posebej zanje pripravljene grede, še lepše pa se podajo v nasade trajnic, posebnost pa so nizki blazinasti rastlin. Pod zeleno prevleko humusja vse vrste čebulnic tudi dosti bolj prezimijo kot sicer. Kako lepo se podajo rumeni ali oranžni tulipani, bele ali rumene narcise med modro preprogo spomladinskih belih arabesko šmarnico ali smiljko zasadijo rožnate tulipane. Rdeči tulipani bodo zažareli v vsem ognju šele ob rumenem cvetju grobeljnika. Zal pa vse prehitro

PRICELI SO

Zelzniki (P.) - Ni še dolgo tega, ko smo v našem listu objavili sliko zgodovinskega plavza v Zelznikih in klanec ob njem. Ob tej priliki smo povedali, da bodo klanec ob plavzu odstranili. Ta teden pa so s temi deli že pričeli.

ing. Anka Vinšek

V Radovljici so v novem naselju ob cesti proti Bledu začeli graditi šest stanovanjskih blokov, od katerih bo vsak imel po sedem sta-

novanj. Na Občinskem ljudskem odboru predvidevajo, da bodo štirje bloki prihodnjega leta jeseni že gotovi. Sredstva za grad-

njo so zagotovljena, ker pa je interesov veliko, bodo v kratkem objavili razpis za samoudeležbo pri financiranju.

BELEŽKA

TAKO SMRDI

Na Jesenicah imajo precej brivnic.

Stopil sem v neko jeseniško brivnico - družbenega sektorja. Tam delajo samo dekleta. No, nič zato, saj prav tako lahko opravljajo tista dela kot moški. Moramo biti enakopravni.

Toda bil sem nemalo presenečen, ko sem slišal tale pogovor med brhki dekleti:

"Kateri dan je danes?" je prva vprašala svojo sodelavko.

"Sreda," je bil odgovor.

"Joj, jutri je že četrtek in spet moram iti brit v bolnišnico. Nič rada ne grem, tam tako smrdi, da ne moreš prenašati."

"Kaj ti, jaz moram za istim poslom v dom onemoglih med starce, da bi ti videla, kako tam smrdi," je pripomnila druga.

Se sta se brivki pogovarjali, kakor jima je delo v bolnišnici oz. v domu onemoglih odveč. Odkrito povem, da sem dobil kaj čuden vtis o tem jeseniškem brivskem lokalu. Prepričan sem, da so bili ostali tovariši, ki so čakali, prav tako presenečeni nad razgovorom, ki so ga hoče noče morali poslušati.

Toda tovarišice iz te brivnice niso nič pomislile, da bi bili vsi tisti, ki so jih brile v bolnišnici ali v domu onemoglih, radi zravili in sposobni za delo. Ne vem, kako bi se počutili, če bi bile same na njihovem mestu.

Morda to ni osamljen primer. Povsod je še precej ljudi, ki se branijo tega ali onega dela. To pot gre za humanost, da pomagamo človeku. Zal velikokrat nismo taki. - M. Živkovič

NOVA ZOBNA AMBULANTA

JESENICE (U.) - V obratni ambulanti Zvezarne Jesenice je v tem mesecu pričela posloovati tudi zobna ambulanta. Odprta je trikrat tedensko dopoldne in popoldne, dvakrat tedensko pa samo dopoldne. Razen novo odprte zobne ambulante za člane jeseniških obratov, posluje podobna ambulanta za člane javniških obratov tudi na Javorniku.

Bans Werner Riechter

37

PORAŽENI

Potem so jih odpeljali v veliko dvorano za prhanje. Morali so počakati. Prišel je ameriški vojak in jim dejal, naj se pripravijo za prhanje. Stekli so umazane obleke in stali goli na soncu. Beljerke je odplal Guehlerjeve mišice na rokah. Odpeljali so jih k prham. Stali so pod njimi in do telesih jim je tekla topla voda. Zraven prh so ležali veliki kosti mila. Skozi sobo sta prišla dva ameriška zdravnika in jih pregledala. "Teh je povsod dovolj," je dejal Grundmann. Stali so drug zraven drugega v vrsti, kakor pri naboru. Potem so jim vrnili obleke in jih odpeljali v taboriščno ulico. Postavili so se v vrste. "Kdo je narednik?" je dejal ameriški vojak. Oglasil se je Buschmann. "Vi ste narednik?" "Da!" "Prevezli boste te može in jih vodili." Buschmann je stopil na čelo kolone. Vojak je izginil in se vrnil z listom papirja. "Guehler!" je dejal. "Kdo je Guehler?" "Tukaj," je dejal Guehler. "Vi ostanete tukaj!" Vsi so se ozili na Guehlerja. Počasi je stopil iz vrste in se postavil zraven kolone. "Kaj pa to?" je vzmernirjeno šepnil Grundmann. "Ne vem," je dejal Guehler. "Človek, skupaj moramo ostati."

"Buchwald!" je dejal vojak Buchwald se je javil. "Podčastnik Buchwald?" "Da." "Tudi vi boste ostali tukaj." Vojak je dal Buschmannu znamenje in odšel po taboriščni cesti.

Buschmann je zavpil: "Naprej, marš!" "Prav tako," je dejal Beljerke. "Kot v starih časih!" je zarjovel Grundmann.

Stopali so za Buschmannom, pa ne v koraku; temveč kot strgani cestni razbojniki. Prek plaščev so jim viseli krušnjaki, edino, kar jim je še ostalo. Upadle obraze je porasla zmrsena brada. Grundmann se je obrnil:

"Vso srečo, Guehler!" je dejal. Guehler je videl, kako so izginili za drugim vhomom, kjer je bila še ena vrsta bodoče žice. Potem se je obrnil k Buchwaldu:

"In kaj bo z nama?" "Kdo ve, morda pojdeva kam drugam." "Si kaj povedal med zasliševanjem?" "Da nisem nacist."

"Tako torej," je dejal Guehler, "s te strani vleče." Buchwald je odložil krušnjak in sedel na kame-nje pred barako, kjer je bilo poveljstvo.

"Kaj neki hočejo od naju?" "Guehler je nekaj časa molčal. Gledal je vrata, za katerimi so izginili ostali.

"Midva sva bila torej edina," je dejal polglasno. "Mar je to mogoče?" "Iz barake je stopil vojak.

"Za meno!" Vstala sta in odšla za njim. V stranski ulici je vojak odprl vrata barake. "Začasno ostaneta tukaj, dokler ne pridejo po vaju."

Baraka je bila skoraj prazna. V kotu je sedel vojak. Stopil je bliže. "No, kaj iščeta tukaj?" "Sama ne veva," je dejal Guehler.

"Da," je dejal podčastnik. "Tukaj je treba počakati do zaslišanja."

"Saj so naju že zaslišali."

"Nekatere pošljejo znova in jih znova še enkrat zaslišijo."

"Kakšno trpljenje," je dejal Buchwald in vrzel svoj krušnjak na žimnico, ki je ležala na tleh. Potem so srekli plašče in legli na žimnice.

"Vrhu vsega še to posrano zasliševanje," je dejal Guehler.

"Pha, je pač tako," je dejal sloki podčastnik. Hodil je rahlo sklonjen.

"Zlasti topničarje, vse, ki so bili pri topništvu, zaslišujejo posebej."

Guehler se je pretegnil na žimnici in vprašal: "Si bil pri topništvu?"

"Ne ravno neposredno," je dejal podčastnik. "Ah, tako," je dejal Guehler.

Zatem je vzel plašč in si iz njega napravil blazino.

"Morda imaš zrealo in brivski pribor?" je vprašal podčastnika.

"Prethotopil sem ju."

"Prekrasno!" je zavpil Guehler. "Stran z brado!" Sloki podčastnik je vzel zrealo iz krušnjaka. Guehler je vstal in odšel z zrealom k oknu.

"Tole sem jaz," je pomislil. Videl je dvoje vročinskih oči v globokih očesnih votlinah in črno, zmrseno brado.

Ponoči so se vrata nenehno odpirala. Prihajali so novi ujetniki. Slepča svetloba ameriških svetilk je nemirno poskakovala po spehli ljuhe. Guehler je spal nemirno. Potem je slišal Buchwalda, ki mu je šepetal:

"Ce ne bi ničesar dejala, bi odšla z drugimi."

"Da," je dejal Guehler. Naslednjega dne je vojak nenehno odpiral vrata. "Buchwald!" je zarjovel.

Buchwald se je vrnil čez dobro uro, pobral svoje stvari in se pripravil.

"Kaj je?" je vprašal Guehler. Buchwald ni odgovoril. Zložil je plašč in odejo.

"Vse skupaj je veliko sranje." Guehler je ostal sam. Ves dan je ležal na žimnici, se pogovarjal s Santom, dremal ali strmel v strop. Nizek podčastnik je ves čas pripovedoval o delovanju ameriškega topništva in bregovih okoli Casstna.

"Kolikokrat so te že zasliševali?" ga je vprašal Guehler.

"Oh, je večkrat, sila vlnudni so, ker vedo, da sem strokovnjak."

"Mar si jim ti dejal, da sumiš v delovanje visoko eksplozivnih granat?"

"Oni mislijo seveda drugače, toda jaz vem bolje."

"Tako, in to si jim povedal?"

"Cemu ne?" je dejal nizki podčastnik. Guehler se je obrnil. Vse bolj je bil razdvojen. V sanjah je videl prizore s fronte. Sanjal je o velikanskih stenah gorečih gor. Ujetniki so prihajali in odhajali. Dnevi so minevali in Guehlerja niso poklicali.

"Pozabili so name," je pomislil Guehler. Nekega večera je Santo pobral svoje stvari in ponudil Guehlerju roko. "Nikar se preveč ne dolgočas!" "Proč moram," je dejal Guehler. Ostal je sam v baraki. Ves dan je hodil sem ter tja. Spomnil se je tolača, ki je stal zraven pisalne mize.

CANKARJEVCI

Ko se je zdanilo, so se začeli vračati polni avtomobili z Nemci in z aretiranimi vaščani. Sprejeli smo jih zelo lepo, lepše kakor takrat v Zagorju (neznani kmalu padli partizan je bil verjetno od tam), ko sem jim moral pletiti vence. Zdaj smo jih sprejeli s petjem pušk in strojnic.

Podobno so počeli pozneje tudi drugod. 3. januarja leta 1942 pa so v zvezi z vstajo v ter dolini v Begunjah med drugimi ustrelili tudi kmeta Brdarja - Janeza Peternelja in sina Ferdinanda iz Vinharjev.

Veliko tistih, ki so se vrnili po vstaji domov, pa so aretirali in obsodili na trpljenje v taborišču smrti.

A tudi te represalije, čeravno so ljudi precej zastrašile, niso uničile tistega, kar so Nemci hoteli doseči.

O teh dogodkih »Slovenski poročevalec« z dne 6. januarja 1942., torej neposredno za tem, piše:

— Med 24. in 25. decembrom so narodnoosvobodilne partizanske čete (mišljen je Cankarjev bataljon) na Gorenjskem uničile 6 mostov, da Nemcem onemogočijo prehode. Partizani so 25. zjutraj ob glavni cesti pri Poljanah postavili več zased, obstreljevali nemške postojanke pri Poljanah in napadali vojaški promet na cesti. Nemci so odgovarjali s težkimi strojnimi oklopnih avtomobilov, s topovi in s tromblonskimi granatami. Partizani so Nemcem uničili nekaj oklopnih avtomobilov. Število nemških mrtvev in ranjenecv ni ugotovljeno. Istega dne so Nemci napadli s Črnega vrha. Partizani so imeli pri tem naslednje izgube: 1 mrtvega in štiri ranjene. Nemške izgube tega dne znašajo 62 mrtvih in ranjenih. 26. decembra je bilo zatišje. Dne 27. decembra so Nemci znova napadli in poskusili partizanske postojanke obkoliti s petih strani. Ogorčena bitka je trajala štiri ure. Štirje partizani so padli, dva sta bila ranjena. Nemcev je padlo 40. Partizani so zaplenili večjo količino orožja in municije ter odbili vse nemške napade.

Nemci pa vstaje kljub vsemu niso podcenjevali. Policijski general Schreyer je tedaj zapisal:

»... računati je treba z zelo resnimi spopadi, na pomirjenje pa bo treba čakati še precej dolgo.«

V teh bojih v Poljanski dolini so od 24. do 27. decembra 1941 padli: Janko Mlakar, Ivan Maček, Miha Pušavec, Božo Ručigaj, Jože Komar, Vinko Dolenc, Ivan Subic in Ciril Demšar. Sedem tovarišev pa je bilo ranjenih.

ZANIMIVA TAKTIKA

V teh hudih bojih je postalo štabu jasno, da v Poljanski dolini ne bodo mogli dolgo ostati, čeravno so bili ponosni na dejstvo, da so močno omajali nemške načrte.

»Kraljeva vojska je kapitulirala v dvanajstih dneh, neda bi kazala kakšen poseben odpor, nas pa ne morejo streti niti po več tednih!«

Zaupanje v lastne vrste je tedaj močno poraslo, četudi številni in neoboroženi novinci trenutno niso obetali velikih upov. Toda Nemi so bili prizadeti dosti bolj, kot so mislili to uporne množice.

Ze 17. decembra 1941. podpolkovnik SS Volkenborn, komandant SIPO in SD (nemška varnostna policija) na Bledu dostavlja trem političnim komisarjem pismo s številko III-4816 z naslednjo vsebino:

V tukajšnjem območju bo vzdolž celotne nemško-italijanske meje vzpostavljena zaporna cona. Predvideno je, da bodo vsi prebivalci v globlini 500 do 1000 metrov od meje evakuirani, vsa poslopja v tem območju pa porušena.

V strnjenih naseljih pa bo ta akcija omejena toliko, da bodo porušeni le tisti objekti, ki obmejnim varnostnim organom onemogočajo neposredni varnostni nadzor nad mejo.

DOKUMENTI

DOKUMENTI

DOKUMENTI

Ob zmago

Ljubljana, 22. oktobra — V nadaljevanju prvenstva v republiški judo ligi, je bil sinoči v Ljubljani dvoboj med Triglavom in Ljubljano. Domačini so se Kranjčanom oddolžili za spomladanski poraz v Kranju z visoko zmago 19:5. To je prvi poraz Triglava v letošnji sezoni, kljub temu so Kranjčani trenutno še vedno v vodstvu. Prihodno nedeljo potu-

jejo v Maribor, kjer se bodo pomerili s Kovinarjem. Rezultati: Stepančič : Pvačić 1:1, Skrabar : Pavčič 2:0, Stepančič : Govec 2:0, Skrabar : Govec 2:0, Jakhelj : Kavčič 1:1, Sterk : Kavčič 1:1, Jakhelj : Kučina 1:1, Sterk : Kučina 2:0, Maček : Bavec 2:0, Macarol : Bavec 1:1, Maček : Stare 2:0, Macarol : Stare 2:0. L. S.

GORENJSKA ROKOMETNA LIGA

Brez bistvenih sprememb

Kranj, 22. oktobra — Danes je bilo v gorenjski rokometni ligi odigrano sedmo kolo. Doseženi so bili v glavnem pričakovani rezultati. Vodeči Triglav je že v soboto brez težav premagal v Radovljici domačega Partizana. V tekmi za drugo mesto pa je med tednom

Iskra v Kranju premagala doslej še nepremaganega Partizana iz Križe. V derby tekmi za razvrstitev na dnu lestvice pa je danes Partizan iz Dupelja premagal drugo ekipo Tržiča in si tako malo izboljšal položaj na lestvici. Tekme na Ogolniku ni bilo, ker je B mo-

štvo Mladosti prepozno prišlo na igrišče in so tako tekmo domači dobili brez borbe. Srečanje Sava: Borac bo na sporedu med tednom.

Rezultati:
Radovljica: Triglav 11:27
Duplje: Tržič B 18:16
Storžič: Mladost B 5:0 w.o.
Iskra: Križe 17:8
Sava: Borac preloženo

Lestvica po sedmem ali današnjem kolu:

Triglav	7 6 1 0 141: 81 13
Iskra	7 6 0 1 139: 79 12
Križe	7 4 2 1 127: 79 12
Mladost B	7 4 1 2 112: 101 7
Storžič	7 3 1 3 95: 53 7
Borac	6 1 1 4 83: 77 6
Duplje	7 1 2 4 3: 119 4
Radovljica	7 0 3 4 100: 137 3
Sava	6 1 0 5 67: 127 2
Tržič B	7 1 0 6 110: 151 2

T. J.

TEKMOVANJE STRELCEV - CLANOV ZROP

Kranj (R. C.) — Preteklo nedeljo je bilo v Kranju tekmovalje članov ZROP na območju kranjske komune; tekmovali so v streljanju z malokalibrsko puško.

Rezultati — ekipno: Cerklje 234, Senčur 230, Kranj-center 249, Gorenja Sava 244 itd.; posamezno: Franc Černe 85, Alojz Studen 78, Franc Repret 75 krogov od 100 možnih. — Rezultati so znatno bolj kot prejšnja leta, kar kaže, da so rezervni oficirji in podoficirji vadili letos bolj sistematično.

KOSARKA JESENICE : SOŠTANJ 74 : 66

Jesenice, 22. oktobra — Na Jesenicah je bila danes dopoldne prvenstvena kosarkarska tekma I. slovenske kosarske lige med noskima ekipama kosarkarskega kluba Soštanj. V zelo lepi in vsestranski napeti igri so zmagali domačini, čeprav je prvenstvo v prvem polčasu pripadalo gostom. Rezultat: 70:66 (32:41). Tekmo sta zelo lepo igrala Brucen in Wallas.

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

REPUBLISKA ŽENSKA ROKOMETNA LIGA

Dramatičnost in borbenost

V prvenstveni tekmi 6:6 (2:4), v pokalni 9:7 za Mladost

Kranj, 2. oktobra — Kaj takega, kot smo danes doživeli na ženski rokometni tekmi med lankoletnimi prvakinjami Slovenije Dravo iz Ptuja in domačo Mladostjo, še nismo videli. Ker je bila ta tekma za republiške točke in hkrati tudi za pokal Jugoslavije, sta obe moštvi zaigrali s takšnim elanom in požrtvovalnostjo, kakršne ne vidimo niti na moški tekmi. Na sporedu je bilo polno dramatičnih trenutkov in tekma je stalno »visela« v zraku in vse do zaključnega sodnikovega žvižga nismo vedeli za zmagovalca. Prav zaradi tega ni čudno, da je tokrat to srečanje spravilo še tako hlačnokrvnega gledalca »na noze«. To pot smo bili zadovoljni tudi z gledalci, ki so burno božili domače igralke.

V regularnem času se je tekma končala neodločeno 6:6, to je bil rezultat prvenstvene tekme. Ker pa je bilo to srečanje tudi za pokal Jugoslavije, sta ekipi odigrali še podaljšek in tudi v tem času je bil rezultat še vedno neodločen.

Zaradi tega sta moštvi streljali sedemdesetkrat. Tu pa so bile najboljše Kranjčanke in tako končno zmagale z 9:7. S to zmago so se plasirale v finale čupa LRS, hkrati pa tudi med 32 najboljših moštev v državi in bodo tako čez 14 dni nastopile v tekmovalstvu za pokal Jugoslavije v zveznem merilu. To pa je nedvomno največji uspeh ženske ekipe Mladosti od ustanovitve in zaradi tega igralkam naše iskrene čestitke, saj so po dolgem pokalnem tekmovalstvu skozi vrsto ovir prišle končno med najboljše moštva v državi.

Ekipi sta se sodniku Vinku Kašnarju iz Ljubljane in okoli 400 gledalcem predstavile v naslednjih postavah:

MLADOST: Udovčič, Kolman (3), M. Ankele, Anka Ankele (5), Jančič (1), Ivanka Tolar, Marija Tolar, Kristian in Česnik.

DRAVA: Toplak, Jelinek (2), Kramberger, Botalin (3), Potočnik, Fric (2), Korenjak in Podpadec.

Kranjčanke so danes začele z veliko nervozo, katere se dolgo

niso otresle. To se je poznalo tudi na njihovi igri v prvem polčasu, ko so zabile dva gola, medtem ko so jih gostje kar štiri. V nadaljevanju pa so domačinke zaigrale s takšnim poletom, kot jih že dolgo ali še nikoli nismo videli. Zal pa je bila igra zlasti s strani Drave preostra, tako da je bila igralca Mladosti Kolmanova teže poškodovana in je morala poiskati pomoč v ljubljanski bolnišnici. Malo verjetno je, če bo lahko že prihodno nedeljo nastopila v zadnji letošnji tekmi za točke v Piranu.

Po tem predzadnjem kolu je Mladost kljub današnjemu remiju še vedno na vrhu lestvice.

J. Javrnik

REPUBLISKA MOSKA ROKOMETNA LIGA

Usodne zadnje minute

BRANIK : MLADOST 24:18 (11:10)

Maribor, 22. oktobra — (Od našega posebnega dopisnika) — Igralci v Ljudskem vrtu je bilo za današnjo tekmo zelo slabo za igranje. Tekmo je sodil Vinko Marko z napakami. Moštvi pa sta nastopili v naslednjih postavah:

BRANIK: Dokša, Jorič, Kander (3), Derganc (1), Novak (5), Albreht, Setine (1), Kamba (1), Držina (4), Vogrinč (5), Kramberger. **MLADOST:** Sumi, Arh (1), Česen (1), Poljka (7), Ankele, Bernard, J. Bregar (4), Petrič (1), Sotšek (4), Bregar S.

Takoj po začetnem udarcu je prišla Mladost v vodstvo in ga je obdržala do 15. minute. Rezultat je bil tedaj 7:4 v korist Mladosti. V nadaljevanju so igralci Mladosti popustili in so domačini prišli v vodstvo z rezultatom 10:7. Igra je postala zelo izenačena. Kranjčani so dosegli še tri gole in polčas se je končal 11:10 za Branika.

V drugem delu igre so Kranjčanci vseskozi vodili z enim do dvema goloma razlike. V zadnjih minutah igre pa so Kranjčanci popolnoma odpovedali in se je tekma končala z rezultatom 24:18 v korist Branika.

Ferdo Ravbar

KRIM : TRŽIČ 18:11

Ljubljana, 22. oktobra — Na igrišču na Rakovniku je danes po pričakovanju Tržič oddal be točič dosejel še vedno nepremaganemu Krimu v okviru tekmovalstva za prvenstvo Slovenije v rokometu. Tekma je bila, kljub temu, da sta se srečala prvi in zadnji z lestvice, zanimiva. Domači so zmagali brez posebnih težav. Po tem kolu je Tržič še vedno brez točke. V nedeljo bo na sporedu gorenjski derby v Tržiču med domačim Partizanom in kranjsko Mladostjo. Samo v tej tekmi imajo Tržičani še možnost, da osvojijo vsaj kakšno točko v letošnjem prvenstvu, kajti v zadnjem kolu nastopijo Tržičani v Mariboru proti Kovinarju, kjer pa po vsej priliki ne bo kruha za Tržičane. J. J.

V Dupljah najboljši naraščaj

Radovljica, 22. oktobra — Danes je bilo tu letošnje jesensko prvenstvo Gorenjske za pionirje v rokometu, katerega je organiziral Odbor za rokomet pri OZTK Kranj. Prvenstva se je udeležilo 6 ekip. Letos smo prvič na takem tekmovalstvu videli tudi pionirje iz Radovljice in Zelezničkov, kar je zelo pohvalno, medtem ko pionirjev iz Golnika iz neznanih vzrokov ni bilo v Radovljico. Nekoliko so to pot razočarali pionirji Mladosti, ki s bili šele tretji, medtem ko so bili lani prvi.

Letos so bili najboljši pionirji iz Dupelj, ki niso doživeli nobene poraze. Najboljši strelci turnirja so bili Nastran (Zeleznički) z 11 goli, sledi Meglič (Tržič) 10, Lebar (ML) 9, Hravec (Duplje) 6, Tadič (Rad.) 6, Kern (Križe) 5 itd.

Končna lestvica:

Duplje	5 4 1 0 10: 4 9
Tržič	5 3 1 1 19: 9 7
Mladost	5 2 1 2 16: 16 5
Zeleznički	5 1 2 2 12: 17 4
Radovljica	1 1 3 12: 15 3
Križe	5 0 2 3 6: 14 2

Radovljica: Triglav 11:27 (7:14)

Radovljica, 22. oktobra — Včeraj je bila v Radovljici prvenstvena tekma moške okrajne rokometne lige med domačim Partizanom in Triglavom iz Kranja. Zmagal je Triglav z rezultatom 27:11 (15:7).

Lestvica izgleda takole:
Mladost 6 5 1 0 46: 32 11
Slovan 6 5 0 1 56: 37 11
Drava 6 3 1 2 45: 38 7
Branik 6 3 0 3 48: 45 6
Svoboda 6 2 1 3 39: 46 5
Crnomelj 5 1 1 3 30: 36 3
Piran 5 1 1 3 25: 38 3
Koper 6 0 1 5 30: 47 1

J. J.

GORENJSKA NOGOMETNA LIGA:

Senčur : Mladost 1:2
Triglav B : Prešeren 5:3

I. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA:

Borac : Dinamo 0:3
Hajduk : Beograd 3:2
Velež : Sarajevo 3:2
Vojvodina : Partizan 0:1
Vardar : Rijeka 1:1
C. zvezda : Novi Sad 4:2

II. ZVEZNA LIGA — ZAHOD

Sibenik : Maribor 1:2
Varžek : Split 2:1
Zeleznikar : Proleter 3:1
Celik : Borovo 4:2
Trešnjevka : Karlovac 2:2
Lokomotiva : Sloboda 2:2

SLOVENSKA CONSKE LIGA:

Sobota : Triglav 3:2
Triglav (L.) : Rudar 4:0
Ljubljana : Slovan 0:2
Kovinar : Celje 3:5
Kladivar : Ilirija 6:0
Gorica : Krj 3:2